

Департамент культури, національностей, релігій та
охорони об'єктів культурної спадщини
Одеської обласної державної адміністрації

Одеська обласна універсальна наукова бібліотека
ім. М. Грушевського

Науково-методичний відділ

ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ВИКОНАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ЩОДО АКТУАЛІЗАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНИХ ФОНДІВ У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ ЗБРОЙНОЮ АГРЕСІЄЮ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Аналітична довідка

Чим довше триває агресія російської федерації проти суверенної України, то завзятіше чинимо опір неофашистській отруті – російській пропаганді, яка найпідступнішим чином використовує свою культуру як зброю.

2022 року усім бібліотекам були надані Методичні рекомендації Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією рф.

Враховуючи, що саме бібліотеки мають упорядковані фонди документів на різних носіях інформації, бази даних, мережеві інформаційні ресурси, довідково-пошуковий апарат, актуалізація бібліотечних фондів є необхідною.

У фондах публічних бібліотек було рекомендовано не залишати видання, які пропагують війну, національну та релігійну ворожнечу, зміну шляхом насильства територіальної цілісності України, які глорифікують осіб, що здійснювали чи здійснюють збройну агресію проти України, автори яких публічно підтримали агресію рф проти України. Крім цього були конкретно надані вебсайти, де Державним комітетом телебачення і радіомовлення України оприлюднені видання та автори, що внесені до переліку осіб та видань, які створюють загрозу національній безпеці, до яких застосовано спеціальні економічні та інші спеціальні обмежувальні заходи.

Також було рекомендовано не зберігати у фондах фізично зношені та морально застарілі видання, зокрема періоду СРСР, за виключенням видань краєзнавчого характеру, книжкових пам'яток тощо.

400 бібліотек територіальних громад (далі – ТГ) області взяли участь у чотириденному он-лайн дискурсі «Діяльність бібліотек Одещини в умовах воєнного стану», першою темою обговорення була реалізація Методичних рекомендацій щодо актуалізації бібліотечних фондів. З позитивним обміном та практичним досвідом виступили бібліотекарі Саф'янівської, Захарівської, Кодимської, Шабівської, Доброславівської, Краснослізької та інших бібліотек.

Одеською обласною універсальною науковою бібліотекою імені М. С. Грушевського проведено обласний дистанційний семінар «Бібліотечні фонди в умовах агресії рф: актуалізація, організація, облік», на якому були проаналізовані основні результати діяльності бібліотек ТГ за темою семінару.

Бібліотеки області взяли активну участь в онлайн семінарі «Бібліотека: книга, читання під час війни», у програмі якого було надано консультацію «Формування якісних бібліотечних фондів – важлива складова реалізації стратегії розвитку читання «Читання як життєва стратегія». Бібліотекам-учасницям було чітко роз'яснено основні положення Методичних рекомендацій Міністерства культури та інформаційної політики, нагадано про виваженість підходу під час їх реалізації, яка має відбуватись з урахуванням виду бібліотеки, зі застосуванням індивідуального підходу до кожного документу, який зберігається у фонді.

Довідки та виступи бібліотечних працівників під час онлайн спілкування свідчать про поважність підходу до процесів очищення фондів у зв'язку зі збройною агресією рф.

Недоліком слід вважати те, що більшість бібліотеки не ведуть окремий службовий облік документів, списаних у воєнний час.

Важливі дані щодо стану бібліотечних інформаційних ресурсів мають бути проаналізовані методичним центром області за результатами дослідження методами бібліотечної статистики та соціологічних опитувань у бібліотеках ТГ. Методика та анкетний лист розроблено та надіслано публічним бібліотекам, які беруть участь у дослідженні.

На сьогодні проаналізовано статистичні дані щодо списання літератури рф, які показали, що за 2022 рік вилучено 344 тисячі примірників літератури, рекомендованої Міністерством культури та інформаційної політики України до усунення. У зв'язку з цими вимогами також переглянута організація відкритого доступу до фондів.

Щодо реалізації актуалізації бібліотечних фондів досить ефективно працювали публічні бібліотеки Березівської, Дивізійської, Саратовської, Арцизької, Суворовської, Ізмаїльської територіальних громад. Слід зазначити позитивний досвід бібліотек Сафьянівської, Маяківської, Курсівської, Новокальчівської, Сергіївської, Старокозацької, Татарбунарської, Успенівської ТГ та багатьох інших.

Водночас слід звернути увагу на серйозні недоліки в роботі, спрямованій на осучаснення книжкових та інших інформаційних ресурсів, бібліотек Великобузької, Петропавлівської, Біляївської, Дальницької ТГ. У цих бібліотеках практично не знято і не списано ні жодної з книг, вилучення яких пропонувано за Методичними рекомендаціями Міністерства. Фонди цих бібліотек не ефективно поповнюються сучасною українською літературою. Бібліотеки не достатньо проводять презентації українських книг, а замість загублених читачами книг, приймається російськомовна література.

Бібліотеки завжди були невіддільною частиною інформаційної стратегії і безпеки держави. Особливої значущості діяльність бібліотек набуває саме сьогодні. Тому, незважаючи на те, що бібліотечні працівники у багатьох випадках перебували на вимушеному простоті, робота щодо актуалізації бібліотечних фондів, повинна була оцінюватись і вестись з особливою відповідальністю та своєчасно виконаною.

На підставі зробленого аналізу діяльності бібліотек вимагаємо керівників структурних підрозділів у сфері культури виконкомів міських, селищних, сільських рад:

- Березівський район (Великобузька сільська ТГ, Іванівська селищна ТГ, Коноплянська сільська ТГ, Миколаївська селищна ТГ, Петровірівська сільська ТГ, Раухівська селищна ТГ, Розквітівська сільська ТГ, Старомаяківська сільська ТГ, Стрюківська сільська ТГ, Чогодарівська сільська ТГ, Ширяївська селищна ТГ);
- Білгород Дністровський район (Маразліївська сільська ТГ, Петропавлівська сільська ТГ);
- Болградський район (Болградська міська ТГ, Василівська сільська ТГ, Криничненська сільська ТГ, Кубейська сільська ТГ, Павлівська сільська ТГ);
- Одеський район (Біляївська міська ТГ, Великодальницька ТГ, Визирська сільська ТГ, Дальницька сільська ТГ, Дачненська сільська ТГ, Маяківська сільська ТГ, Теплодарська міська ТГ, Чорноморська селищна ТГ, Южненська міська ТГ);

- Подільський район (Долинська сільська ТГ, Зеленогірська селищна ТГ, Піщанська сільська ТГ);
- Роздільнянський район (Великопосківська сільська ТГ, Лиманська селищна ТГ, Степанівська сільська ТГ)

безперечно забезпечити роботу щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією РФ проти України на основі Методичних рекомендацій Міністерства культури та інформаційної політики України.

ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ПУБЛІЧНИХ БІБЛОТЕК ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ВИКОНАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ЩОДО АКТУАЛІЗАЦІЇ БІБЛОТЕЧНИХ ФОНДІВ У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ ЗБРОЙНОЮ АГРЕСІЄЮ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ [Текст] : аналіг. довідка / Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одес. облдержадмін. ; Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського ; [підгот. Ю. С. Амелеченко ; комп'ют. набір Ю. С. Амелеченко ; верстка, заг. редагування О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. А. Булгакова]. – Одеса, 2023. – 4 с. – 15x21,5. – 40 прим. : б. ц.

© ООУНБ ім. М. С. Грушевського
Зам. № 25 від 08.05.2023 р.
Тираж 40 прим.